

Številka: 00104-189/2017/5

Datum: 20. 4. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Nade Brinovšek v zvezi s celostno obravnavo otrok z avtistično motnjo

Poslanica Nada Brinovšek je na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada RS) naslovila pisno poslansko vprašanje v zvezi s celostno obravnavo otrok z avtistično motnjo.

Na zastavljeno vprašanje poslanke o tem, ali imamo in če, koliko je ustanov, ki zagotavljajo celostno obravnavo otrok z avtistično motnjo (preiskave krvi, urina, blata, pomanjkanje vitaminov..), kolikšna je možnost namestitve teh otrok v ustanove za čas šolanja in kako pristojne institucije ugotavljajo zdravstveno stanje otrok po odpustu iz bolnišnice, kako pogosto imajo ti otroci pravico do pregledov, Vlada RS pojasnjuje naslednje.

Spektroavtistične motnje ali motnje avtističnega spektra (v nadaljevanju besedila: avtizem) sodijo med razvojne motnje z največjim primanjkljajem na področju socialne komunikacije in interakcije ter izrazito nefleksibilnostjo na področju dejavnosti in interesov. Poleg navedenega imajo otroci z avtizmom pogosto pomembne vedenjske in čustvene motnje ter motnjo v duševnem razvoju, kar otežuje njihovo uspešno šolanje in socialno vključevanje. V Sloveniji smo začeli s posebno obravnavo otrok in mladostnikov z avtizmom v letu 2005.

Na primarni in sekundarni ravni zdravstvenega varstva se otroci z avtizmom obravnavajo kot vsi drugi otroci z motnjami v razvoju – to je v okviru 21 timov razvojnih ambulant, ponekod tudi v okviru centrov za duševno zdravje (nekdanjih dispanzerjev za mentalno higieno) in pedopsihiatričnih ambulant.

Na primarni in sekundarni ravni potekajo tudi posamezni preventivni programi. Zdravstveni delavec, ki spremlja otrokov razvoj na primarni ravni, je večinoma zdravnik specialist pediater in redkeje specialist družinske medicine. Vsakemu otroku v prvih treh letih starosti pripada določeno število rednih preventivnih pregledov, ki so opravljeni v določenem časovnem zaporedju in s tem pomenijo prvo sito za zgodnje odkrivanje otrok z avtizmom. Preventivni programi so opredeljeni v Pravilniku za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni v poglavjih 2.a.1 Preventivni sistematični pregled novorojenčka, 2.1.1 Sistematični pregled otroka v starosti enega meseca in 2.4. Dodatna obravnava razvojno in vedenjsko motenih otrok (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02, 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09 in 17/15). Ko pri otroku ugotovijo odstopanje od značilnega razvoja, se ga napoti v razvojno ambulanto k pediatru z dodatnim znanjem iz otroške in razvojne nevrologije in/ali k pedopsihiatru.

V okviru Pediatrične klinike Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana deluje specializirana Ambulanta za avtizem, na terciarni ravni pa deluje na področju diagnosticiranja avtizma Klinični oddelek za otroško, mladostniško in razvojno nevrologijo Pediatrične klinike Univerzitetnega

kliničnega centra Ljubljana. Bolj usmerjeno in specializirano diagnostiko za avtizem izvaja tudi Inštitut za avtizem in sorodne motnje s sedežem v Medvodah, ki deluje kot zavod s koncesijo za izvenbolnišnično specialistično dejavnost za otroke in mladostnike.

Ministrstvo za zdravje si prizadeva za izboljšanje dostopnosti oseb z avtizmom do zdravstvene obravnave, zato so v letu 2008 v noveli Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju k obstoječim skupinam zavarovancev, ki jim je zagotovljeno plačilo zdravstvenih storitev v celoti z obveznim zavarovanjem, bile dodane tudi osebe z avtizmom (Uradni list RS, št. 76/08).

Otroci z avtističnimi motnjami so kot samostojna skupina otrok s posebnimi potrebami opredeljeni tudi v Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami od septembra 2013.

Otroke z avtističnimi motnjami komisija za usmerjanje glede na stopnjo motnje usmerja v različne vzgojno – izobraževalne programe na kontinuumu od najbolj segregiranih do najbolj inkluzivnih.

Ti otroci so lahko vključeni v programe za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, prilagojene programe za predšolske otroke, izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, prilagojene izobraževalne programe z enakovrednim ali pa nižjim standardom in v posebni program.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je leta 2014 sprejel Prilagojeni program za otroke z avtističnimi motnjami z enakovrednim standardom, ki se po načelu postopnega uvajanja v letošnjem šolskem letu že izvaja v prvem in drugem razredu v treh zavodih za gluhe in naglušne otroke v Mariboru, Ljubljani in v Portorožu. Istega leta pa je sprejel tudi Navodila za delo z avtističnimi motnjami v prilagojenem izobraževalnem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom.

Otroci z avtizmom, ki so vključeni v redne oddelke vrtca ali šole so, če tako presodi komisija za usmerjanje, upravičeni do začasnega spremljevalca, ki otroku nudi pomoč pri posameznih dejavnostih v času poteka vzgojnega dela v vrtcu, izvajanja obveznega in razširjenega programa osnovne šole oziroma izvajanja organiziranega izobraževalnega dela v srednji šoli.

V zvezi z vprašanjem poslanke, kako pristojne institucije ugotavljajo zdravstveno stanje otrok po odpustu iz bolnišnice, dodatno pojasnujemo naslednje. Zdravstveno stanje otrok po odpustu iz bolnišnice ugotavlja pediater. Ko pri otroku ugotovijo odstopanje od značilnega razvoja, se ga napoti v razvojno ambulanto k pediatru z dodatnim znanjem iz otroške in razvojne nevrologije in/ali k pedopsihiatru.